

самостоятельных педагогов, которые в идеале выполняют свою работу 31%, тех кто с радостью бы прошел курсы повышения квалификации 8%, или не нуждающимся в какой-либо помощи 31%. И 18% педагогов затруднились ответить, считая что необходимости в помощи администрации они не видят, и что всё зависит от самого педагога и как он преподнесёт себя как личность перед детьми или родителями при наборе групп обучающихся.

Вывод: по результатам мониторинга, в центре поддерживается эффективная система управления учебно-тренировочным процессом. Предоставляется помощь нуждающимся педагогам от администрации в физкультурно-спортивной и оздоровительной области. Обеспечивается формирование целостной системы воспитания, активизация идеологической работы, гражданского и патриотического воспитания, защита прав детей. Поддерживается разработка необходимой нормативной правовой базы и научно-методического обеспечения различных направлений социальной, воспитательной и идеологической работы, уделено внимание повышению профессионального мастерства управленческих и педагогических кадров, ответственных за осуществление воспитательного процесса.

Блинова Тетяна Сергіївна

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ЛІТЕРАТУРНА ІНФОГРАФІКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ВІЗУАЛІЗАЦІЙНИЙ ЗАСІБ

Статтю присвячено розгляду літературної інфографіки як продуктивного візуалізаційного засобу подачі навчального матеріалу, що сприяє ефективному запам'ятовуванню кращих здобутків світової літератури. Охарактеризовано психолого-педагогічні особливості учнів, що належать до покоління «Альфа», мобільність якого простежується в активному зверненні до онлайн-технологій в сучасних умовах дистанційного навчання. Проаналізовано розробки власних візуалізованих літературних зразків вчителя Г. Дем'яненко. Ключові слова: літературна інфографіка, покоління Альфа, онлайн-ресурс, візуалізація.

Наразі сучасними технологіями вивчення літератури в школі вважають серед інших візуалізаційні прийоми роботи. Використання інфографіки як типу візуалізації є інноваційним впровадженням під час уроку літератури, яке розвиває та посилює творчі можливості учнів. До того ж інформаційна графіка відповідає новому, сучасному стилю спілкування та навчання. Під літературною інфографікою, услід за Ж.В. Клименко, розуміємо інфографіку, спрямовану на літературний розвиток читача [4, с. 3]. Актуальним при цьому виступає аналіз різноманітних прийомів і видів роботи з інфографікою, що дозволяє по-новому сприймати вивчення зарубіжної (української) літератури у школі та виявляти креативні приклади роботи з нею (більш детально про це див. праці Ж.В. Клименко, Л.Г. Бондаренко, В.В. Лаптева, Н.В. Кубрак та інших учених [2; 4; 5; 7]).

Зазначимо, що покоління дітей, які рухливо зростають в епоху соціальних мереж, отримало назву «покоління Альфа». До нього належать діти, народжені після 2010 року, які є активними інтернет-користувачами. Це покоління, яке змалечку знає, як підписатись на ютуб-канал і черпати для себе цікаві відео. Якщо раніше діти шукали повчальні мультфільми та історії для себе, то зараз контентом для них стають безкорисні відео про онлайн-ігри. Як наслідок, у свої 3-5 років дошкільнята засмічують мозок абсолютно безглуздою інформацією, що призводить до того, що вони не здатні в подальшому відрізнити реальне життя від віртуального. Таким дітям непотрібна комунікація з живим посередником, вони надають перевагу віртуальним співрозмовникам. У результаті діти стають гіперактивними та мають з дитинства проблему із фокусуванням уваги. Вони настільки поглиблені онлайн-відео/відеоіграми, що відмовляються вливатись у реальне життя та перебувати в соціумі.

Найбільшою складністю для дітей цього покоління є саме предмет читання, адже їм дуже важко вийти із зони комфорту, переключитись на паперову книжку замість смартфона. Через перевантаження та перенасиченості інформації їм складно сконцентруватись на певному завданні. Вони не мають бажання витрачати свій час на непривабливий контент. Крім цього, вони не здатні зосереджуватись на одному тексті довгий час без перерв. Все це призводить до відсутності запам'ятовування, аналізу матеріалу та формування власної точки зору. Оскільки сприймання дітьми інформації стрімко змінилось, покоління Альфа потребує реалізації новітніх інтерактивних методів навчання.

Актуальним є той факт, що молоде покоління Альфа здатне самостійно створювати різноманітний контент вже з дитинства, що, безумовно, стає в нагоді та є позитивним критерієм впровадження літературної інфографіки в уроки зарубіжної літератури. Онлайн-журнал «Forbes» наголошує на тому, що діти цього покоління не мають кордонів щодо формату контенту [6], їх цікавить різнобічне поєднання медіа. Тим паче, вони люблять саме ті креативи, які створюють їхні однолітки. Для них є важливим

самовираження, де вони зможуть реалізувати власні можливості. Таким чином, вчитель може легко заохотити учнів розробити інфографіку самостійно.

У період дистанційного навчання учні є більш мобільними, ніж учителі. Вони з легкістю опановують будь-який ресурс і виконують домашні завдання за допомогою онлайн-сервісів. У такому віртуальному середовищі діти почувають себе більш впевнено та комфортно. Технології слугують величезною перевагою в навчання XXI-го століття. Не дивно, що формат онлайн-навчання є посередником у реалізації індивідуальних якостей дітей та стає поштовхом до концентрації уваги на певних прогалинах у темах уроків. Без креативного надання інформації та якісного контенту неможливо уявити сьогоденний урок. Головне завдання вчителя – розробити урок настільки насиченим, щоб він був повністю адаптований для учнів сучасних поколінь.

У ході спостереження за блогом Ганни Дем'яненко та аналізу матеріалів її групи у соціальній мережі «Фейсбук», можна виокремити доволі корисний матеріал. Так, учитель української мови, української та зарубіжної літератур розробила цікаві матеріали задля покращення вивчення шкільної програми. Г. Дем'яненко наголошує на тому, що в ході розробки власних візуалізованих літературних зразків, неабияк важливо приділяти увагу саме прийомам мнемоніки. Такі прийоми полегшують запам'ятовування теми уроку за допомогою знаходження яскравих візуалізаційних асоціацій.

Як правило, старшокласникам важко дається підготовка до ЗНО, оскільки великий обсяг інформації треба надолужити за короткий проміжок часу. Саме тому посібник Г. Дем'яненко «Візуалізована література для ЗНО» стає у нагоді учням під час підготовки до ЗНО з української літератури. Завдяки такому посібнику школярі мають можливість не завчити, а запам'ятати та розрізнити матеріал шкільної програми: він спрямований на креативну подачу з урахуванням особливостей роботи мозку дітей. У ньому розміщені матеріали 9, 10, 11 класів, а також теорія літератури та практика [1]. Наголосимо, що візуалізацію в посібниках Г. Дем'яненко можна прослідкувати на усіх сторінках. Навіть перша сторінка та інструкція містять різні візуальні символи, схеми та позначки, що одразу зацікавлюють учнів.

Посібник містить інформацію про жанри літератури, напрями, тропи, фонетичні повтори, поетичний синтаксис, риторичні фігури та засоби комічного. До того ж, тут розміщені візуалізації таких понять, як-от: епітет, метафора, алегорія, гіпербола, персоніфікація, символ, порівняння, уособлення тощо. Особливості поетичного синтаксису та художні засоби (анафора, епіфора, рефрен, паралелізм, інверсія, тавтологія, антитеза) також у виразно в посібнику.

У рубриці «Засоби комічного» можна виокремити змістовну візуалізацію поняття «бурлеск». Наприклад, кольоровий малюнок супермена тлумачить гумористичну переробку твору, а різні позначки, смайлики, кольоровий шрифт та коротенькі пояснення увиразнюють цей засіб комічного. У цій рубриці розміщено візуалізовані матеріали і до інших засобів комічного (сарказму, сатири, гротеску, гумору, травестії, іронії).

У посібнику вчителя «Візуалізована теорія літератури для ЗНО» виокремлюємо 54 літературні терміни, які учні будуть опрацьовувати за допомогою наведених зображень, пояснень та створення власних асоціацій із певним терміном [3]. Такий посібник, треба гадати, реалізує можливості учнів розуміти літературні терміни структуровано та послідовно.

Перше зображення належить до теми вивчення «Роди літератури». Так, учні сфокусують свою увагу на трьох родах літератури: епосі, ліриці та драмі, кожен з яких має певні асоціації. Для лірики тут зображена ліра, що є символом цього роду літератури, оскільки під супровід цього музичного інструменту виконувались пісні та вірші. Учитель наголошує на головних ознаках лірики, таких як: віршова форма, почуття, переживання та роздуми. Відповідно до характерного настрою, для кожної з цих ознак проілюстровані позначки (серце, сльози та думка). Що стосується епосу, то тут характерні такі ознаки, як проза, події та взаємодії, у додатку до яких змальована книга та невеличкі малюнки. Останнім літературним терміном є «драма», ознаки якої підкреслюють дві театральні маски, позначки реплік діалогу та дій між персонажами.

Наступною візуалізаційною сторінкою є «Дума. Балада. Історична пісня», яка виокремлюється трьома блоками. На першому зображено символи характерних інструментів до виконання думи (кобза, бандура, ліра); пояснюється термін «речитатив»; за допомогою малюнків виділяються такі характерні ознаки думи, як: великий обсяг, віршована форма, наявність героїчного змісту та історичних подій. Другим блоком слугує термін «балада», який увиразнено різноманітними позначками, символами та невеличким текстом. Так, позначки емоційних смайликів передають характерні ознаки балади про наявність надзвичайних подій та трагічного фіналу; символи блискавки та чарівної палички свідчать про напружений сюжет та елементи фантастики; ознаку перетворення у баладі розтлумачує цікава схема. Останнім блоком змальовано ознаки історичної пісні. Тут наявні характерні для цього твору ілюстрації у вигляді різних символів та пояснень.

У посібнику також вміщено різні практичні завдання, де учні можуть продемонструвати рівень володіння опрацьованим матеріалом. Отже, посібник створений з урахуванням принципів чіткого та ефективного запам'ятовування матеріалу української та зарубіжної літератур. До того ж, він буде корисним не тільки для учнів в якості помічника, а ще й для викладачів у школі, оскільки сприятиме проведенню продуктивних уроків.

Джерела

1. Блог Дем'яненко Г. Відеорепетитор української мови. URL: Відеорепетитор української мови - Главная | Facebook
2. Бондаренко Л.Г. Інфографіка у системі методичної підготовки майбутніх вчителів української літератури / Л.Г. Бондаренко // Молодий вчений. Квітень. – 2019. – С. 20-23.
3. Дем'яненко Г. Літературні терміни для ЗНО. Як учити за «Візуалізованою теорією літератури» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=8PTjE2xzjIQ&t=385s>(дата звернення: 12.04.2021).
4. Клименко Ж. В. Літературна інфографіка як засіб розвитку читачької компетентності учнів. Всесвітня література в школах України: щомісячний науково-методичний журнал. 2020. №1–2. С. 2–9.
5. Кубрак Н. В. Инфографика как результат представления ученического исследования. Вопросы интернет-образования: электронный научно-практический журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vio.uchim.info/Vio_117/cd_site/articles/art_1_4.htm(дата звернення: 05.04.2021).
6. Лазарева К. Поколение Alpha: чем дети миллениалов отличаются от всех нас. Forbes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.forbes.ru/forbeslife/388639-pokolenie-alpha-chem-deti-millennialov-otlichayutsya-ot-vseh-nas>(дата звернення: 15.04.2021).
7. Лаптев В.В. Инфографика: основные понятия и определения [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/infografika-osnovnye-ponyatiya-i-opredeleniya>(дата звернення: 11.04.2021).